

*Безуглий А.І. проректор
з науково-педагогічної роботи
та освітньої інноватики
ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського,
кандидат історичних наук, доцент*

НАУКОВА КООРДИНАЦІЙНА РАДА З ІНФОРМАЦІЙНО- ПРАВОВИХ ПИТАНЬ ОСВІТИ ТА ІННОВАЦІЙ

Виходячи із основних проблем, винесених на обговорення круглого столу на тему: «Інформаційні ресурси, інтелектуальна власність, комунікації в освітньо-науковій та інноваційній сферах: філософсько-правові і прикладні аспекти» необхідно зупинитися на деяких проблемах захисту інформації у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського (ВДПУ).

Вищий навчальний заклад є тим унікальним середовищем (інноваційною сферою), де водночас створюється, поширюється і споживається інтелектуальний продукт. Цей продукт потребує правового захисту, зокрема чітких визначень відповідно до нормативно-правової бази.

З введенням відкритої, прозорої системи навчання, коли всі навчальні матеріали, наприклад, електронні навчально-методичні комплекси (ЕНМК), що розміщені у відкритому доступі на порталах кафедр або сайті університету, потребують захисту авторських прав, а також контролю за якістю цих матеріалів, обов'язкової перевірки матеріалів на плагіат, тощо. Розміщена друкована продукція в репозитарії (формування університетського репозитарію розпочато з 2013 р.) та електронних журналах потребує захисту авторського права та відповідної перевірки на плагіат. Це вимагає наявності в університеті ліцензованого програмного забезпечення, такого як: ОС Windows, MS Word, антивіруси, графічні редактори, Unplag, extAntiPlagiat тощо. Даний програмний продукт необхідно закупити для використання, а це потребує відповідних коштів (які, на жаль, відсутні). До того ж ці програми мають свій термін використання (термін дії ліцензії).

Наведемо деякі цифри як приклад. Для університету необхідно закупити програми з розрахунку на 600 ПК (наявний на 2017 рік комп'ютерний парк ВДПУ): ОС Windows на 1,2 млн. грн., програм для опрацювання текстових документів Microsoft Office на 1,08 млн. грн.), антивіруси NOD32 Antivirus на 300 000 грн., професійні програми MATLAB на 1,620 млн., антиплагіат extAntipIagiat за 5,5 тис. грн., програми захисту інформації на 2,4 млн. грн.

Захист інформації на серверах - це взагалі тема окремого виступу. Співпрацюючи з київською фірмою по захисту інформації «Інком», за їхніми розцінками, система захисту 1 сервера коштує близько 80 тис. грн. Нам потрібно захистити 4 сервери - це 320 тис. грн. Підготовка спеціаліста за цим профілею – 1,250 грн.). Окрім цього, необхідно придбати графічні редактори та ін. У підсумку сума витрат перевищує 7 млн. гривен. Оновлювати і закупати комп'ютерну техніку, а відповідно і програмне забезпечення до них нам забороняє славнозвісна Постанова КМ України від 01.03.14 р. № 65 «Про економію державних коштів та недопущення витрат бюджету».

Зазначене не дає можливості цивілізовано працювати, дотримуючись норм закону, оскільки доводиться використовувати контрафактні продукти.

Згідно із щорічним звітом, опублікованим Офісом торговельного представника США, Україна як і раніше залишається у списку країн, які порушують права інтелектуальної власності. У 2013 році Україна взагалі, отримала статус найбільш «піратської» країни, але не потрапила під санкції лише через складну політичну ситуацію. Не можна досягти великої мети, використовуючи брудні методи - це розуміють всі.

Для захисту прав інтелектуальної власності, насамперед, необхідно цими правами володіти, а також мати документальне підтвердження своїх прав. У квітні поточного року наші викладачі по Програмі Еразмус + проходили стажування у Еленій Гурі (Польща). На прохання польських колег наші викладачі з радістю поділилися науково-методичними комплексами, які були розроблені на кафедрі у ВДПУ. Відповідне прохання з боку наших стажерів було зустрійте словами: «Це інтелектуальна власність»(!) і отримали відмову.

Цей простий приклад засвідчив - ми ще не навчилися правильно розпоряджатися і захищати власне авторське право! Лише незначна кількість проектів, грантів, у разі їх презентування на конкурсах, частково захищені авторським правом.

На даний час, в університетському репозитарії розміщуються лише ті матеріали, які мають вихідні дані, що засвідчують їх авторство. Проте є проблема, депозитор не володіє методикою розміщення інформації на відповідному сайті. За нього це робить уповноважений працівник бібліотеки. Елементарна комп'ютерна безграмотність, яка долається дуже і дуже повільно.

Значним порушенням прав інтелектуальної власності є використання матеріалів мережі Інтернет, якою користується основна маса студентів і викладачів університету і відповідно потребує правового захисту, котрий в навчальних закладах відсутній.

На нашу думку, з метою координації та здійснення міжгалузевих досліджень з інформаційно-правових проблем інноваційного розвитку та освітньої діяльності, а також сприяння розвитку Вінниччини у цій сфері, варто було б створити Науково координаційну раду з інформаційно-правових питань освіти та інновацій, як дорадчий орган при ректораті ВДПУ.

Діяльність такої ради могла б охоплювати три рівні:

- внутрішньо організаційний – ВДПУ;
- міжвишівський - ВДПУ та інші ВНЗ;
- в інтеграції ВДПУ та органів місцевого управління та самоврядування

Вінницької області.

Раду може очолювати керівник Лабораторії (створена відповідно до Положення «Про Наукову лабораторію інформаційно-правових проблем інноваційного розвитку та освіти» та затверджена наказом Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського і Науково-дослідного інституту інформатики і права Національної академії правових наук України «Про створення наукової лабораторії» від 29 вересня

2016 р. № 153од / 12) або представник дирекції НДПП НАПрН України (за згодою).

До складу Наукової координаційної ради можуть входити найбільш кваліфіковані працівники Лабораторії, ВДПУ і НДПП НАПрН України, а також (за згодою) інших закладів, установ та організацій, представники державних органів та органів місцевого самоврядування.

Предметом її діяльності стане :

1) розгляд і схвалення пріоритетних наукових досліджень Лабораторії, підготовлених до друку наукових праць та інших видань, проектів нормативно-правових актів;

2) розгляд результатів реєстрації об'єктів інтелектуальної власності та сприяння їх впровадженню у практичну діяльність, інші актуальні інформаційно-правові питання інноваційного розвитку освіти та регіону;

3) заслуховування наукових керівників фундаментальних і прикладних досліджень та розробок, керівників підрозділів Лабораторії з питань їх діяльності;

4) оцінювання результатів діяльності Лабораторії, її окремих підрозділів та ухвалення відповідних рекомендацій.

В ході круглого столу пропоную розглянути викладені вище проблеми та запропоновані пропозиції в наших спільних інтересах.

-----***-----